

۱ خودرویی در جاده‌ای مستقیم در حرکت است. اگر خودرو با شتاب $5 \frac{m}{s^2}$ حرکت کند چه مدت زمانی طول می‌کشد که سرعت خود را از $54 \frac{km}{h}$ به $108 \frac{km}{h}$ برساند؟

۲ موتورسواری در مسیری مستقیم شروع به حرکت می‌کند و بعد از ۳ دقیقه سرعتش به $180 \frac{km}{h}$ می‌رسد. شتاب موتورسوار چند متر بر ثانیه بوده است؟ در این مدت چه مقدار جابه‌جا شده است؟

۳ اگر قایق تندرویی که در مسیر مستقیم در حرکت است پس از ۳ ثانیه سرعتش را به $12 \frac{m}{s}$ برساند و شتاب قایق $2 \frac{m}{s^2}$ باشد، قایق در این مدت زمان چه مقدار جابه‌جا شده است؟

۴ اتومبیلی در مسیری مستقیم با سرعت ۳۶ کیلومتر بر ساعت در حال حرکت است. پس از ۱۰ ثانیه سرعتش به ۹۰ کیلومتر بر ساعت می‌رسد.
الف) شتاب اتومبیل چند متر بر مربع ثانیه است؟
ب) اتومبیل در این مدت چند کیلومتر جابه‌جا شده است؟

۵ راننده‌ای در مدت زمان ۹۰ دقیقه فاصله بین جاده‌ای دو شهر را با سرعت ثابت ۹۰ کیلومتر بر ساعت می‌پیماید. فاصله بین دو شهر چند کیلومتر است؟

۶ آیا حرکت یک خودرو با تندی ثابت دور میدان شتاب‌دار است؟ توضیح دهید.

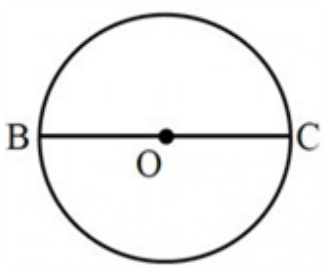
۷ راننده‌ای با سرعت ثابت $20 \frac{m}{s}$ در حال حرکت در مسیر مستقیم به سمت شمال است:
الف) اگر راننده ۲۰ ثانیه با این سرعت حرکت کند چقدر جابه‌جا شده است؟
ب) در صورتی‌که بعد از ۲۰ ثانیه، راننده با شتاب $2 \frac{m}{s^2}$ طی ۱۰ ثانیه حرکت کند، سرعتش چند متر بر ثانیه می‌شود؟

۸ خودرویی در مسیر مستقیمی با سرعت $40 \frac{km}{h}$ در حال حرکت است و پس از ۳۰ دقیقه سرعتش به $120 \frac{km}{h}$ می‌رسد. شتاب خودرو چقدر است؟

۹ اگر شتاب حرکت متحرکی $9 \frac{m}{s^2}$ باشد و سرعت اولیه او $20 \frac{m}{s}$ بوده باشد، در مدت زمان ۱۰ ثانیه، سرعتش به چند متر بر ثانیه می‌رسد؟

جسمی روی مسیر دایره‌ای شکل مقابل شروع به حرکت می‌کند. با توجه به اینکه قطر دایره ۲۰ سانتی‌متر است. به سؤالات زیر پاسخ دهید:

- الف) اگر جسم روی محیط دایره از نقطه B تا C برود، مسافت پیموده شده و جابه‌جایی را به دست آورید.
 ب) در صورتی‌که جسم از نقطه B روی محیط شروع به حرکت کرده و به نقطه B برسد، مسافت پیموده شده و جابه‌جایی را به دست آورید.
 پ) در چه صورتی مسافت طی شده با جابه‌جایی برابر خواهد بود؟

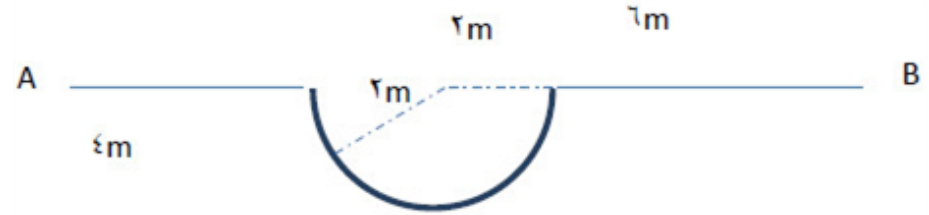

تندی متوسط یک دونه را با توجه به داده‌های جدول زیر، حساب کنید.

متحرک	مسافت طی شده	زمان صرف شده	تندی متوسط (متر بر ثانیه)	تندی متوسط (کیلومتر بر ساعت)
دونه	۱۰۰۰ متر	۲۰۰ ثانیه	.....	.....

اگر سرعت متحرکی ۲۵ متر بر ثانیه باشد، سرعت آن ..... کیلومتر بر ساعت است.

در شکل زیر نسبت مسافت طی شده به جابه‌جایی در مسیر A تا B را به دست آورید. ($\pi = 3$) (۱ نمره)

شخصی در یک مسیر مستقیم حرکت می‌کند. ولی مسافت طی شده و جابه‌جایی آن با هم برابر نیست. علت چیست؟ (۱ نمره)

خودرویی که در مسیر مستقیمی از شرق به غرب در حال حرکت است، در مدت ۲۰s، مسافت ۳۶۰m را طی کرده و سپس در همان راستا و در مدت ۴۰s مسافت ۱۲۰m را به طرف شرق می‌پیماید. اندازه‌ی سرعت متوسط این خودرو در کل مسیر چند برابر تندی متوسط آن است؟

- ۱ (۱)   ۲ (۲)   ۳ (۳)   ۴ (۴)

دو متحرک روی خط راست با شتاب‌های ثابت a و $(a + 1/5)$ متر بر مجذور ثانیه از یک نقطه شروع به حرکت می‌کنند و بعد از مدت t، سرعت آن‌ها به ترتیب $10 \frac{m}{s}$ و $22 \frac{m}{s}$ می‌شود. t چند ثانیه است؟

- ۱ (۱)   ۲ (۲)   ۳ (۳)   ۴ (۴)

یک خودرو جابه‌جایی ۶۰۰۰ متر را در مدت زمان ۱۰ دقیقه می‌پیماید. سرعت متوسط این خودرو چند کیلومتر بر ساعت است؟

- ۱) $\frac{3}{6} \frac{\text{km}}{\text{h}}$ ۲) $\frac{10}{\text{h}} \frac{\text{km}}$ ۳) $\frac{60}{\text{h}} \frac{\text{km}}$ ۴) $\frac{36}{\text{h}} \frac{\text{km}}$

یک هواپیما با سرعت ۱۲۰ متر بر ثانیه فرودگاه شهر A را به مقصد شهر B ترک می‌کند. ۲۰ دقیقه بعد هواپیمای دیگری از شهر A به B می‌رود و ۱۰ دقیقه زودتر از اولی در فرودگاه شهر B می‌نشیند. اگر فاصله‌ی دو فرودگاه از هم ۶۴۸ کیلومتر باشد، سرعت هواپیمای دوم چند متر بر ثانیه است؟

- ۱) ۱۲۰   ۲) ۱۸۰   ۳) ۱۳۵   ۴) ۱۴۰

جمله‌ی «یک موتورسوار با تندی $50 \frac{\text{km}}{\text{h}}$ به طرف جنوب در حرکت است» نشان‌دهنده‌ی کدامیک از مفاهیم زیر است؟

- ۱) تندی متوسط   ۲) سرعت لحظه‌ای   ۳) تندی لحظه‌ای   ۴) تندی

کدامیک از جمله‌های زیر، مفهوم جابه‌جایی را بیان می‌کند؟

- ۱) جابه‌جایی، خط راستی است که مبدأ حرکت را به مقصد حرکت وصل می‌کند.
 ۲) جابه‌جایی، فاصله‌ی مستقیم میان نقطه‌ی شروع تا پایان حرکت است.
 ۳) جابه‌جایی، کوتاه‌ترین فاصله یا مسیر بین دو نقطه است که با یک خط راست به هم وصل می‌شود.
 ۴) هر سه مورد صحیح است.

تندی متوسط نوک عقربه‌ی ثانیه‌شمار یک ساعت در صورتی که طول عقربه ۳۰ سانتی‌متر باشد، در یک دقیقه چند متر بر ثانیه است؟ ($\pi = 3$)

- ۱) $0/03$ ۲) ۳   ۳) $0/45$ ۴) ۴۵

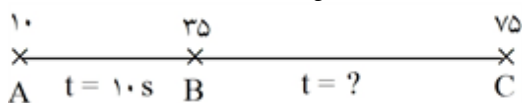
۱) طول هر قدم شما برحسب متر چقدر است؟ (۲) اگر این پیاده‌روی ۸۰ دقیقه طول بکشد زمان برداشتن هر قدم را به طور میانگین چند ثانیه محاسبه می‌کنید؟

- ۱) $\frac{10}{7}$ متر، $0/125$ ثانیه   ۲) $\frac{10}{7}$ متر، $0/48$ ثانیه   ۳) $0/7$ متر، $0/125$ ثانیه   ۴) $0/7$ متر، $0/48$ ثانیه

فاصله مستقیم طی شده توسط یک متحرک ۷۲ کیلومتر است. اگر زمان جابه‌جایی ۲ ساعت باشد، سرعت متوسط متحرک چند متر بر ثانیه است؟

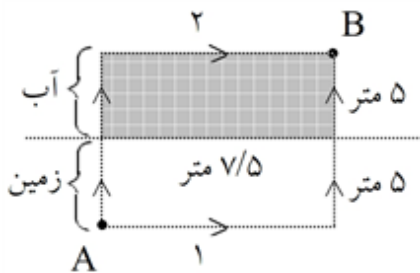
- ۱) ۳۶   ۲) ۲۰   ۳) ۱۰   ۴) ۵

اتومبیلی با شتاب ثابت روی مسیر مستقیم در حرکت است. سرعت اتومبیل در نقاط A، B و C در شکل زیر مشخص شده است. محاسبه کنید چند ثانیه پس از عبور از نقطه‌ی B، در نقطه‌ی C سرعت آن به $75 \frac{\text{m}}{\text{s}}$ می‌رسد؟

- ۱) ۱۰   ۲) ۱۶   ۳) ۱۲   ۴) ۱۴

مطابق شکل زیر اگر از بالا به استخر نگاه کنیم، دوست محمد در نقطه‌ی B داخل قسمت عمیق استخر در حال غرق شدن است که محمد در نقطه‌ی A متوجه موضوع میشود و به سمت آب می‌رود تا دوست خود را نجات دهد. اگر سرعت دویدن محمد کنار استخر ۳ متر بر ثانیه و سرعت شنا کردن او $۰/۷۵$ متر بر ثانیه باشد، نسبت زمان رسیدن او به دوستش را از مسیر ۱ به ۲ محاسبه کنید؟

$$\frac{۳۲/۵}{۵۵} \quad \text{۴}$$

$$\frac{۴۰}{۴۷/۵} \quad \text{۳}$$

$$\frac{۴۷/۵}{۴۰} \quad \text{۲}$$

$$\frac{۵۵}{۳۲/۵} \quad \text{۱}$$

$$\left. \begin{aligned} V_1 &= 54 \frac{\text{km}}{\text{h}} \div 3/6 = 15 \frac{\text{m}}{\text{s}} \\ V_2 &= 108 \frac{\text{km}}{\text{h}} \div 3/6 = 30 \frac{\text{m}}{\text{s}} \end{aligned} \right\} \text{تغییرات سرعت} = V_2 - V_1 = 30 - 15 = 15 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\text{شتاب} = \frac{\text{تغییرات سرعت}}{\text{مدت زمان}} = \frac{15}{5} = 3 \text{ s}$$

$$V_1 = 0$$

$$V_2 = 180 \frac{\text{km}}{\text{h}} \div 3/6 = 50 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\text{تغییرات سرعت} = 50 - 0 = 50 \frac{\text{m}}{\text{s}} \Rightarrow \text{شتاب} = \frac{\text{تغییرات سرعت}}{\text{مدت زمان}} = \frac{50}{3 \times 60} = 0/25 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

$$\text{سرعت متوسط} = \frac{V_1 - V_2}{2} = \frac{50 + 0}{2} = 25 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\Rightarrow \text{جابه‌جایی} = \text{سرعت متوسط} \times \text{مدت زمان} = 25 \times 3 \times 60 = 4500 \text{ متر}$$

$$V_2 = 12 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\text{شتاب} = \frac{\text{تغییرات سرعت}}{\text{مدت زمان}} \Rightarrow \text{تغییرات سرعت} = \text{مدت زمان} \times \text{شتاب} = 2 \times 3 = 6 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\text{تغییرات سرعت} = V_2 - V_1 \Rightarrow V_2 - V_1 = 6 \Rightarrow 12 - V_1 = 6 \Rightarrow V_1 = 6 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\text{سرعت متوسط} = \frac{V_1 + V_2}{2} = \frac{12 + 6}{2} = 9 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\Rightarrow \text{جابه‌جایی} = \text{سرعت متوسط} \times \text{مدت زمان} = 9 \times 3 = 27 \text{ متر جابه‌جا شده است.}$$

$$\left. \begin{aligned} \text{الف) سرعت اولیه} &= V_1 = 36 \frac{\text{km}}{\text{h}} \div 3/6 = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}} \\ \text{سرعت ثانویه} &= V_2 = 90 \frac{\text{km}}{\text{h}} \div 3/6 = 25 \frac{\text{m}}{\text{s}} \end{aligned} \right\} \text{تغییرات سرعت} = V_2 - V_1 = 25 - 10 = 15 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\text{شتاب} = \frac{\text{تغییرات سرعت}}{\text{مدت زمان}} = \frac{15}{10} = 1/5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

$$\text{ب) سرعت میانگین/متوسط} = \frac{V_1 + V_2}{2} = \frac{25 + 10}{2} = 17/5 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

$$\Rightarrow \text{جابه‌جایی} = \text{سرعت متوسط} \times \text{مدت زمان} = 17/5 \times 10 = 175 \text{ m}$$

$$\Rightarrow \text{جابه‌جایی} = 175 \div 1000 = 0/175 \text{ km}$$

$$\text{مدت زمان} \times \text{تندی متوسط} = \text{مسافت طی شده} \Rightarrow 90 \div 60 = 105 \text{ h}$$

$$\Rightarrow \text{مسافت طی شده} = L = 90 \times 1/5 = 135 \text{ km}$$

بله. چون هر لحظه جهت حرکت تغییر می‌کند بنابراین برای بردار سرعت تغییر به وجود می‌آید و حرکت شتابدار خواهد شد.

الف) جابه‌جایی = مدت زمان × سرعت = جابه‌جایی = $20 \times 20 = 400m$

ب) شتاب = $\frac{\text{تغییرات سرعت}}{\text{مدت زمان}} \Rightarrow 2 = \frac{V_f - 20}{10} \Rightarrow 20 = V_f - 20 \Rightarrow V_f = 40 \frac{m}{s}$

شتاب = $\frac{\text{تغییرات سرعت}}{\text{مدت زمان}} = \frac{120 - 40}{0.5} = \frac{80}{0.5} = 160 \frac{km}{h^2}$

شتاب = $\frac{\text{تغییرات سرعت}}{\text{مدت زمان صرف شده}} \Rightarrow 9 = \frac{\text{تغییرات سرعت}}{10} \Rightarrow \text{تغییرات سرعت} = 90$

$90 = V_f - 20 \Rightarrow V_f = 110 \frac{m}{s}$. سرعت متوسط به 110 متر بر ثانیه می‌رسد.

الف) مسافت پیموده شده برای زمانی که جسم از نقطه B تا C روی دایره حرکت کند، برابر نصف محیط دایره و جابه‌جایی آن برابر با قطر دایره می‌باشد.

$L = \pi r, r = \frac{D}{2} = \frac{20}{2} = 10cm \Rightarrow L = 3/14 \times 10 = 31/4 cm$

$\vec{d} = 20 cm$

ب) اگر جسم کل دایره را طی کند و به نقطه شروع حرکت برسد آن‌گاه جابه‌جایی آن برابر صفر و مسافت پیموده شده برابر محیط دایره می‌شود.

$L = 2\pi r = 2 \times 3/14 \times 10 = 62/8 cm$

$\vec{d} = 0$

پ) اگر جسم از نقطه B شروع به حرکت روی قطر کند و به نقطه C برسد، در آن صورت جابه‌جایی و مسافت طی شده با هم برابر و مساوی با قطر دایره می‌شود.

$L = \vec{d} = 20 cm$

متحرک	مسافت طی شده	زمان صرف شده	تندی متوسط (متر بر ثانیه)	تندی متوسط (کیلومتر بر ساعت)
دوونده	۱۰۰۰ متر	۲۰۰ ثانیه	۵	۱۸

۵ متر بر ثانیه = $1000 \div 200 \Rightarrow$ تندی متوسط = زمان $\div$ مسافت

کیلومتر بر ساعت = $5 \times 3/6 = 18$

محیط نیم‌دایره = $1\pi r$

مسافت طی شده = $4 + 6 + (3 \times 2) = 16m$

جابه‌جایی = $4 + 2 + 2 + 6 = 14$

$\Rightarrow \frac{\text{مسافت طی شده}}{\text{جابه‌جایی}} = \frac{16}{14} = \frac{8}{7}$

این شخص ممکن است مسیر مستقیم را به صورت رفت و برگشت انجام داده باشد به همین دلیل مسافت طی شده آن با جابه‌جایی برابر نیست. (۱)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ابتدا خودرو $360m$ را به طرف غرب طی می‌کند و سپس $120m$ به طرف شرق برمی‌گردد. بنابراین اندازه‌ی جابه‌جایی آن طی این مدت برابر است با:

$$\text{جابه‌جایی} = 360 - 120 = 240m$$

مسافت طی شده توسط خودرو طی این مدت برابر است با:

$$\text{مسافت طی شده} = 360 + 120 = 480m$$

با استفاده از تعریف سرعت متوسط و تندی متوسط داریم:

$$\begin{aligned} \frac{\text{جابه‌جایی}}{\text{مسافت طی شده}} = \frac{\text{سرعت متوسط}}{\text{تندی متوسط}} &\Rightarrow \frac{\text{مسافت طی شده}}{\text{زمان}} = \frac{\text{تندی متوسط}}{\text{سرعت متوسط}} \\ \text{سرعت متوسط} &= \frac{\text{جابه‌جایی}}{\text{زمان}} = \frac{240}{480} = \frac{1}{2} \end{aligned}$$

(حرکت چپست، ص ۴۰ تا ۴۶)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\text{شتاب متوسط : متحرک اول} = \frac{\text{تغییرات سرعت}}{\text{کل زمان حرکت}} = \frac{10 - 0}{t} \Rightarrow a = \frac{10}{t} \Rightarrow at = 10 \quad (1)$$

$$\text{شتاب متوسط : متحرک دوم} = \frac{\text{تغییرات سرعت}}{\text{کل زمان حرکت}} = \frac{22 - 0}{t} = a + 1/5 \Rightarrow (a + 1/5)t = 22$$

$$\Rightarrow at + 1/5t = 22 \xrightarrow{(1)} 10 + 1/5t = 22 \Rightarrow 1/5t = 12 \Rightarrow t = \frac{12}{1/5} = 60s$$

(حرکت چپست، ص ۴۹ و ۵۰)

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مسافت پیموده شده (جابه‌جایی) $= 6000m$

دقیقه ۱۰ = زمان

? = سرعت متوسط

$$\text{سرعت متوسط} = \frac{\text{جابه‌جایی}}{\text{مدت زمان صرف شده}} \Rightarrow \text{سرعت متوسط} = \frac{6000}{600} = 10 \frac{m}{s} \Rightarrow 10 \times 3/6 = 36 \frac{km}{h}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. وقتی مقدار تندی و جهت حرکت یک جسم متحرک را بیان می‌کنیم، در واقع سرعت لحظه‌ای یا به صورت اختصار سرعت آن متحرک را بیان کرده‌ایم.

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. جابه‌جایی، خط راستی است که مبدأ حرکت را به مقصد حرکت متصل می‌کند و در واقع فاصله‌ی مستقیم میان نقطه‌ی شروع تا پایان حرکت یک جسم است. به عبارت دیگر، جابه‌جایی، کوتاه‌ترین فاصله یا مسیر بین دو نقطه است که با یک خط راست به هم وصل می‌شود.

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نوک عقربه‌ی ثانیه‌شمار، دایره‌ای به شعاع ۳۰ سانتی‌متر را می‌پیماید. محیط این دایره برابر

$$\text{است با: } 30 \times 2 \times \pi = 60 \times 3 = 180 \text{ cm} = 1.8 \text{ m}$$

عقربه‌ی ثانیه‌شمار، این دایره را در مدت یک دقیقه یا ۶۰ ثانیه می‌پیماید. بنابراین تندی متوسط آن برابر است با:

$$\text{تندی متوسط} = \frac{\text{مسافت پیموده شده}}{\text{مدت زمان صرف شده}} = \frac{1.8}{60} = 0.03 \frac{\text{m}}{\text{s}}$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. حل سؤال در دو قسمت انجام می‌گیرد. در قسمت اول می‌دانیم که فاصله‌ی ۷ کیلومتری در ده هزار قدم طی شده باشد با تقسیم مسافت کل بر تعداد قدم‌های می‌توان مسافت پیموده‌شده در هر قدم را به دست آورد.

$$\text{پیموده شده } 0.7 = \frac{\text{مسافت کل}}{\text{تعداد قدم‌ها}} = \frac{7 \text{ km}}{10000} = \frac{7000 \text{ m}}{10000}$$

اما در بخش دوم می‌دانیم کل زمان حرکت ۸۰ دقیقه طول کشیده است. پس زمان هر قدم با تقسیم زمان کل به تعداد قدم‌ها محاسبه می‌گردد.

$$\text{زمان هر قدم} = \frac{\text{زمان کل}}{\text{تعداد قدم‌ها}} = 80 \frac{\text{min}}{10000} = \frac{80 \times 60}{10000} = 0.48 \text{ s}$$

پس زمان هر قدم تقریباً ۰/۴۸ ثانیه (به طور میانگین) به دست می‌آید، که زمانی است که نزدیک نیم ثانیه است و با حس ما جور درمی‌آید.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. (۰/۲۵)

زمان = ۲h ، جابه‌جایی = ۷۲ km

$$\text{سرعت متوسط} = \frac{72}{2} = 36 \frac{\text{km}}{\text{h}}$$

$$36 \div 3/6 = 10 \text{ m/s}$$

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به این‌که در مسئله تأکید شده است که حرکت با شتاب ثابت صورت می‌گیرد، اگر در بازه‌ی زمانی ۱۰s ثانیه با توجه به تغییرات سرعت در نقاط A و B ، مقدار شتاب ثابت را محاسبه کنیم، به راحتی می‌توانیم مدت زمان لازم برای رسیدن اتومبیل از نقطه‌ی B به نقطه‌ی C را محاسبه کنیم:

$$\left. \begin{array}{l} V_A = 10 \frac{\text{m}}{\text{s}} \\ V_B = 35 \frac{\text{m}}{\text{s}} \\ V_C = 75 \frac{\text{m}}{\text{s}} \end{array} \right\} \Rightarrow a = \frac{V_B - V_A}{t_B - t_A} = \frac{35 - 10}{10} = 2.5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$$

$$\left. \begin{array}{l} a = 2.5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \\ a = 2.5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2} \end{array} \right\} \Rightarrow a = \frac{V_C - V_B}{t_C - t_B} \Rightarrow 2.5 = \frac{75 - 35}{\Delta t} \Rightarrow \Delta t = \frac{40}{2.5} = 16 \text{ s}$$

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به دلیل این‌که سرعت حرکت در خشکی بیش‌تر از سرعت شنا کردن است در نتیجه واضح است گزینه‌های ۱ و ۲ درست نیستند.

$$\frac{t_1}{t_2} = \frac{\frac{7/5}{3} + \frac{5}{3} + \frac{5}{0.75}}{\frac{5}{3} + \frac{5}{0.75} + \frac{7/5}{3}} = \frac{32/5}{55/3} = \frac{32}{55}$$

۱۵	۱	۲	۳	۴		
۱۶	۱	۲	۳	۴		
۱۷	۱	۲	۳	۴		
۱۸	۱	۲	۳	۴		
۱۹	۱	۲	۳	۴		
۲۰	۱	۲	۳	۴		
۲۱	۱	۲	۳	۴		
۲۲	۱	۲	۳	۴	۵	۶
۲۳	۱	۲	۳	۴		
۲۴	۱	۲	۳	۴		
۲۵	۱	۲	۳	۴		